

9 Cibearshlándáil san earnáil phoiblí a mheasúnú

- 9.1 Tagraíonn an téarma 'cibearshlándáil' don raon iomlán beart atá ceaptha chun córais teicneolaíochta faisnéise agus cumarsáide (TFC) a chosaint chun rúndacht, sláine, barántúlacht agus infhaighteacht líonraí, gléasanna agus seirbhísí sonraí a áirithiú.
- 9.2 Tá cibearshlándáil ríthábhachtach. Tá méadú ag teacht ar an méid sonraí atá á stóráil ag comhlachtaí poiblí agus tá feidhmeanna ríthábhachtacha á gcomhlíonadh ag an teicneolaíocht dhigiteach ar fud na seirbhísí poiblí. Ag an am céanna, tá raon méadaitheach de chibearbhagairtí ag comhlachtaí poiblí, agus mar atá léirithe ag an gcibirionsaí suntasach bogearraí éirice in aghaidh na seirbhísí sláinte in 2021, is féidir leis na teagmhais sin tionchar uafásach a bheith acu.¹
- 9.3 Tá an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide (an Roinn) freagrach as beartas cibearshlándála in Éirinn agus as freagairt éigeandála an rialtais ar aon teagmhais chibearshlándála ar an leibhéal náisiúnta a chomhordú. Comhlíonann an Roinn na freagrachtaí sin tríd an Lárionad Náisiúnta Cibearshlándála (NCSC).²
- 9.4 I mí na Samhna 2021, d'fhoilsigh NCSC Caighdeán Bonnline Cibearshlándála (CSBS) earnála poiblí ina leagtar amach na bearta ba cheart do chomhlachtaí earnála poiblí a chur chun feidhme chun a líonraí a dhainiú.^{3,4} Tá na caighdeáin ailínithe le creat Institiúid Náisiúnta Caighdeán agus Teicneolaíochta SAM (NIST) agus clúdaíonn siad cúig phríomhthéama (féach Fíor 9.1).⁵

Fíor 9.1 Téamaí atá mar bhonn agus mar thaca ag an gcreat um bearta cibearshlándála

Téama	Cur Síos
Sainaithe	Na struchtúir, na bearta agus na próisis a theastaíonn chun riosca cibearshlándála do chórais, do shócmhainní, do shonraí agus do chumais a bhainistiú a thuiscint.
Cosain	Bearta cibearshlándála cuí comhréireacha a fhorbairt agus a chur chun feidhme chun seirbhísí agus córais riachtanacha eagraíochta a sholáthar agus a chosaint.
Braith	Cumais chuí a fhorbairt agus a chur chun feidhme chun teagmhas cibearshlándála a d'fhéadfadh cur isteach ar sheirbhísí agus ar chórais riachtanacha a shainaithe agus a bhrath agus chun cosaint air.
Freagair	Gníomhaíochtaí cuí a fhorbairt agus a chur chun feidhme, agus iad curtha in ord tosaíochta trí phróiseas bainistíochta riosca na heagraíochta chun beart a dhéanamh chun na tionchair a bhaineann le teagmhas cibearshlándála a shrianadh agus a íoslaghdú.
Ghnóthaigh	Cumais chuí a fhorbairt agus a chur chun feidhme, agus iad curtha in ord tosaíochta trí phróiseas bainistíochta riosca na heagraíochta, chun seirbhísí riachtanacha a bhfuil tionchar ag teagmhais slándála orthu a athbhunú.

Foinse: An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide, Caighdeán Bonnline Cibearshlándála Earnála Poiblí

1 Scrúdaíodh i gCaibidil 12 'Tionchar airgeadais an ionsaithe cibearshlándála' den Tuarascáil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí 2021 tionchar an chibirionsaithe ar FSS agus ar chomhlachtaí eile.

2 Bunaíodh NCSC in 2011 de bhun chinneadh S180/20/10/481 ón Rialtas.

3 Sonraítear i mBeartas 8 den Straitéis Náisiúnta Cibearshlándála 2019 – 2024 go bhforbróidh NCSC caighdeán slándála bonnline a bheidh le cur i bhfeidhm ag gach roinn rialtais agus ag gach príomhghníomhaireacht.

4 Tá na caighdeáin bhonnline faoi réir athbhreithniú leanúnach. Rinneadh iad a athbhreithniú go deireanach i mí na Samhna 2022 chun soiléireacht cuid den insint reatha a fheabhsú.

5 Is é is creat cibearshlándála NIST ann ná creat a aithnítear go hidirnáisiúnta agus lena dtairgtear treoir dheonach atá bunaithe ar chaighdeáin, treoirlínte agus cleachtais atá ann cheana d'eagraíochtaí chun riosca cibearshlándála a bhainistiú agus a laghdú ar bhealach níos fearr. Foilsíodh an leagan is déanaí den chreat i mí Aibreáin 2018.

- 9.5** Ina dhiaidh sin, i mí na Samhna 2022, d'fhoilsigh NCSC foirm féinmheasúnaithe um chaighdeán bonnlíne cibearshlándála. Is seicliosta é an fhoirm (i bhformáid Excel) is féidir le comhlachtaí san earnáil phoiblí a úsáid go hinmheánach chun a staidiúir chibearshlándála a mheasúnú i gcoinne na gcaighdeán bonnlíne.¹
- 9.6** Rinneadh an scrúdú seo chun forbhreathnú a sholáthar ar an bhfoirm féinmheasúnaithe cibearshlándála a d'fhorbair agus a d'fhoilsigh NCSC agus chun roinnt den eispéireas úsáideora ina húsáid a chomhroinnt. Fuair an scrúdú cúnamh ó chomhairleoir a bhfuil taithí aige ar réimse na cibearshlándála chun saineolas teicniúil a sholáthar.

Forbhreathnú ar fhoirm féinmheasúnaithe NCSC

- 9.7** Déantar cur síos san fhoirm féinmheasúnaithe ar na rialuithe cibearshlándála a mbeifí ag súil leis go mbeadh siad i bhfeidhm ag eintiteas, i gcás inarb ábhartha dá oibríochtaí, faoi 43 chatagóir, agus iad roinnte thar na cúig phríomhthéama cibearshlándála (féach larscríbhinn 9A).² Éascaíonn an fhoirm an measúnú ar gach ceann de na 43 chatagóir i gcomparáid le ceithre bheart rialaithe – dearadh rialaithe, cur chun feidhme, éifeachtúlacht oibríochta agus athbhreithniú (féach Fíor 9.2).

Fíor 9.2 Bearta rialaithe cibearshlándála

Measúnú ar an mbeart rialaithe	Cur Síos
Córas bainistíochta beartas cibearshlándála, e.g., cuspóirí dearaidh rialaithe	Tá na cleachtais chearta agus na nósanna imeachta cearta i bhfeidhm lena áirithiú - go dtugtar aghaidh ar na rioscaí ábhartha - gur leor an raon feidhme - nach féidir na rialuithe a sheachaint - go gclúdaítear córais chearta agus próisis chearta
Cur chun feidhme	Maidir leis na rialuithe atá curtha chun feidhme, - tá siad á n-oibriú ag daoine aonair cuí - oibrítear iad ag an minicíocht leordhóthanach - cumasaítear leo don oibreoir rialaithe rochtain a fháil ar fhaisnéis iontaofa - cumasaítear leo aghaidh a thabhairt go leordhóthanach ar shaincheistanna a saináithnítear
Éifeachtúlacht oibríochta	Leanann na rialuithe ag feidhmiú go héifeachtach agus - tá siad fós bailí - níor tháinig díghrádú orthu le himeacht ama - níor tháinig méadú ar sháruithe rialaithe/neamhchomhlíonta
Athbhreithniú ar rialuithe	Déantar athbhreithniú rialta ar na rialuithe lena chinntiú go leanann siad ag baint amach na dtorthaí inmhianaithe

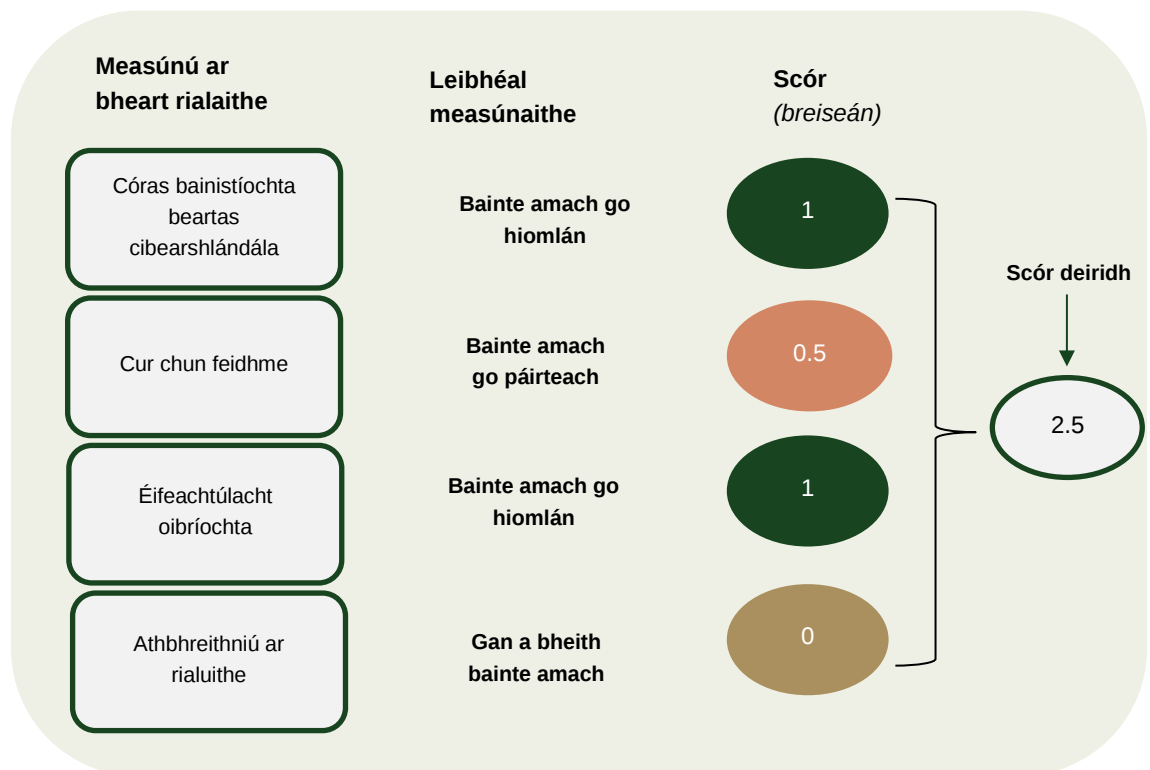
¹ Tá an fhoirm féinmheasúnaithe le fáil ag www.ncsc.gov.ie/guidance.

² Roinntear cuid de na catagóirí tuilleadh ina bhfochatagóirí. Tá thart ar 100 fochatagóir san iomlán ann, thar na cúig théama.

- 9.8** Chun bearnaí agus rioscaí cibearshlándála a shainaithint maidir le cibearshlándaíl a éascú, sainmhínítear san fhoirm féinmheasúnaithe trí leibhéal measúnaithe atá bainte amach go hiomlán, a baineadh amach go páirteach nó nár baineadh amach do gach rialú cibearshlándála thar gach ceann de na bearta rialaithe. Sanntar scór do gach leibhéal (féach Fíor 9.3). Féadfaidh an scór foriomlán do gach ceann de na 43 chatagóir a bheith idir náid agus a ceathair de réir mar a chuirtear na ceithre mheasúnú ar bhearta rialaithe i bhFíor 9.2 i bhfeidhm ar gach ceann de na catagóirí agus déantar iad a scóráil ó náid go 1.

Fíor 9.3 Measúnú ar rialuithe cibearshlándála

Leibhéal measúnaithe	Forbhreathnú ar an leibhéal rialaithe bainte amach	Scór
Bainte amach go hiomlán	Sainmhíníonn sé eagraíocht a bhaineann cur chun feidhme agus feidhmiú sraith chuimsitheach beartas agus cleachtas amach go hiomlán. Tá sé i gceist go mbeadh gach táscaire dearfach i láthair de ghnáth chun tacú le measúnú ar 'bainte amach go hiomlán'. ^a	1
Bainte amach go páirteach	Sainmhíníonn sé eagraíocht a bhaineann cur chun feidhme agus feidhmiú sraith chuimsitheach beartas agus cleachtas amach go páirteach. Tá sé tábhachtach freisin go bhfuil baint amach páirteach ag soláthar sochair chibearshlándála fhiúntacha ar leith. Ba cheart measúnú 'bainte amach go páirteach' a léiriú go ndearnadh iarracht shuntasach chun sraith cleachtas agus nósanna imeachta a chur chun feidhme agus a fheidhmiú do gach fochatagóir ábhartha.	0.5
Gan a bheith bainte amach	Sainmhíníonn sé eagraíocht nach bhfuil ag baint amach cur chun feidhme agus oibriú sraith chuimsitheach beartas agus cleachtas. Tá sé beartaithe gur leor aon táscaire amháin a bheith ann de ghnáth chun measúnú athbhreithnithe rialaithe 'gan a bheith bainte amach' a chosaint.	0

Foinse: Foirm féinmheasúnaithe Caighdeán Bonnline Cibearshlándála, An Lárionad Náisiúnta Cibearshlándála

Nóta: a Tagraíonn gach táscaire dearfach do gach gné den rialú ábhartha a bheith i bhfeidhm.

- 9.9** Is iad na daoine sin ar a bhfuil cúram rialachais orthu na daoine is fearr a chinnfidh an leibhéal cuí rialuithe agus cleachtas cibearshlándála d'eagraíocht. Ní mór na buntáistí a bhaineann le feidhmiú ar leibhéal níos airde a chothromú leis an gcostas méadaithe a bhaineann le haistriú go dtí an leibhéal sin.¹ Mar sin féin, níl sé cuí go mbeadh eagraíocht earnála poiblí ag feidhmiú ag an leibhéal 'gan a bheith bainte amach', ach amháin má measadh nach mbaineann an rialú le hábhar don eagraíocht.
- 9.10** Tá sé ráite ag NCSC gur fhorbair sé an fhoirm chun críocha féinmheasúnaithe, agus mar sin meastar gur tacaíocht comhlíonta í seachas uirlis chun comhlíonadh a bhrú chun cinn.
- 9.11** Fuarthas amach san athbhreithniú uainn go bhfuil an fhoirm ailínithe go maith leis na caighdeáin bonnlíne cibearshlándála. Áirítear léi ríomhanna torthaí táblaithe ar cheart go gcumasófaí leo tuairisciú éifeachtúil agus deaiseanna le haghaidh ceannaireacht éifeachtach do na comhlachtaí poiblí sin a úsáideann í mar a bheartaítear chun tacú le forbairt a réime slándála TFC. Tá na rátálacha simplí agus éasca le cur i bhfeidhm bunaithe ar na ceisteanna a cuireadh i láthair.
- 9.12** Leis an uirlis measúnaithe, soláthraítear gnéithe úsáideacha lasmuigh den phríomh-scarbhileog féinmheasúnaithe Excel, lena n-áirítear
- scórchárta torthaí táblach agus painéal tuairiscithe achoimre
 - bileoga oibre féinmheasúnaithe do gach ceann de na cúig théama bonnlíne, mar aon le treoir mhionsonraithe
 - bileog oibre plean gníomhaíochta cheartaitheach, mar aon le rátálacha riosca agus rianú stádais
 - miondealú staidrimh mionsonraithe ar thorthaí.
- 9.13** Mar sin féin, ní luaitear doiciméadú ná taifeadadh sna ceisteanna samplacha a thugtar d'úsáideoirí chun cabhrú leo leibhéal aibíochta cibearshlándála a n-eagraíochta a mheas. In éagmais beartais agus nósanna imeachta iomlána agus láidre atá doiciméadaithe agus/nó taifeadta, is dócha go bhfuil roinnt rialuithe ag feidhmiú i dtimpeallacht ad hoc. D'fhéadfadh doiciméadú/taifeadadh tátal a bhaint as an bhfoirm féinmheasúnaithe ach bhainfeadh sé tairbhe as a lua go soiléir go mbeidh beartais agus nósanna imeachta atá doiciméadaithe/taifeadta ag córas maith bainistíochta a nuashonraítear de réir mar a thugtar isteach aon athruithe.
- 9.14** Fuarthas amach san athbhreithniú seo freisin go bhfuil an fhoirm féinmheasúnaithe mionsonraithe agus fada, mar a bheifí ag súil leis. Mar sin féin, teastaíonn méid suntasach dua chun í a chur i gcrích agus is dócha go mbeidh gá le hiarracht chomhoibríoch laistigh d'aon eagraíocht chun an féinmheasúnú a dhéanamh.

1 Braitheann na buntáistí d'eagraíocht a bhaineann le feidhmiú ag leibhéal níos airde cibearshlándála ar a nádúr, ar a castacht agus ar a gníomhaíochtaí. Ba cheart d'eagraíocht a mheas cibé acu an mó nó nach mó na tairbhí ná na costais a bhaineann le feidhmiú ar an gcaighdeán is airde.

2 Chabhraigh an measúnú seo le DFA comhlánú a dhéanamh ar uirlis féinmheasúnaithe NCSC, faoi mar a a d'iarr an fhoireann scrúdaithe.

An t-eispéireas úsáideora i gcur i bhfeidhm na foirme féinmheasúnaithe

- 9.15** Roghnaíodh an Roinn Gnóthaí Eachtracha (DFA) chun críche an scrúdaithe seo toisc go bhfuil baint aici le soláthar seirbhísí díreach agus ríthábhachtach do shaoránaigh. Tá athbhreithniú gníomhach á dhéanamh aici ar a cibearshlándaíl, agus d'fhostaigh a hAonad Measúnaithe agus Iniúchóireachta (EAU) soláthraí seirbhíse tríú páirtí go luath in 2022 chun measúnú a dhéanamh ar ullmhacht cibearshlándála DFA i gcomparáid le caighdeáin bhonnlíne NCSC — ní raibh uirlis féinmheasúnaithe NCSC ar fáil ag an am sin.² Chun críocha an scrúdaithe seo, d'aontaigh DFA freisin foirm féinmheasúnaithe NCSC a chomhlánú agus aiseolas a sholáthar maidir lena húsáid (féach Fíor 9.4).

- 9.16** Dúirt DFA gur cheart don eagraíocht féinmheasúnú a dhéanamh ar eagraíocht a úsáideann uirlis cosúil leis an bhfoirm féinmheasúnaithe, agus go ndéanfadh duine atá cáilithe go cuí tástáil ar na torthaí chun an luach is fearr a fháil ón gcleachtadh, chun a chinntiú go dtuigtear agus go dtugtar faoi deara i gceart rioscaí agus bearnaí agus chun an baol go dtarlódh torthaí dearfacha bréagacha/torthaí diúltacha bréagacha sa mheasúnú a sheachaint.
- 9.17** Críochnaíodh an tuarascáil iniúchóireachta inmheánaí i Meán Fómhair 2022 agus chuimsigh sí cúig mholadh ardriosca, 33 mholadh meánriosca agus aon mholadh ísealriosca déag, a chlúdaigh go ginearálta na réimsí seo a leanas: beartais agus na nósanna imeachta; logáil agus monatóireacht; agus pleanáil leanúnachais gnó. D'fhorbair DFA plean forfheidhmithe mionsonraithe chun aghaidh a thabhairt ar na moltaí. Tá bord bainistíochta DFA ag formhaoirsiú an dul chun cinn maidir le cur chun feidhme agus tuairiscíonn sé ar an dul chun cinn do choiste iniúchóireachta DFA.

Fíor 9.4 An Roinn Gnóthaí Eachtracha — aiseolas ar úsáid na foirme féinmheasúnaithe^a

Rialú	Cur Síos
Maidir leis an bhfoirm féinmheasúnaithe	▪ Simplí ▪ Loighciúil ▪ Ailínithe le creat idirnáisiúnta cibearshlándaála NIST
Dúshlán	▪ Faisnéis íogair agus dearraí slándála a sheoladh chuig comhpháirtithe tacaíochta seachtracha — is féidir é a shárú trí níos mó léirithe ar an láthair, bailiú fianaise ar an láthair agus comhairliúcháin le príomhfhoireann theicniúil ^b ▪ Dúshlán a bhaineann le bogearraí oidhreacht agus amlínte athsholáthair chun roinnt príomhchaighdeán a bhaint amach — rud a fhágann go bhfuil roinnt moltaí gan réiteach ar feadh tréimhsí fada ▪ Dúshlán maidir le torthaí caighdeánacha leanúnachais gnó – d'fhéadfadh go mbeadh an fhreagracht as moltaí a chur chun feidhme taobh amuigh den aonad TF ▪ Mar gheall ar roinnt forluí idir na caighdeáin bhonnlíne, nuair is féidir aghaidh a thabhairt ar thorthaí iolracha trí mholadh amháin a chur chun feidhme, d'fhéadfadh sé tarlú nach mbainfí amach roinnt caighdeán thar roinnt téamaí dá dteipfeadh ar thoradh mór amháin i gcaighdeán ar leith ▪ Éiríonn torthaí ó chur i bhfeidhm na foirme féinmheasúnaithe ina n-aschur an-rúnda — i bhfoirm dhoiciméadaithe de ghnáth — ar gá é a stóráil go cuí agus a chosaint agus rochtain air a shrianadh ▪ An dua a bhí i gceist leis an measúnú a chur i gcrích — dúirt DFA gur thóg sé thart ar dhá sheachtain chun an measúnú a chur i gcrích agus gur mhair an chéim tástála agus bailithe fianaise timpeall ceithre mhí
Rud a d'oibrigh go maith	▪ Tá struchtúr na bhfoirmeacha ailínithe le creat cibearshlándaála NIST ach tá sé deartha ag cuimhneamh ar chomhlachtaí poiblí, e.g., gan úsáid a bhaint as measúnú atá deartha d'eintitis phríobháideacha amháin ▪ Nuair atá an measúnú críochnaithe uair amháin, ceadáíonn sé sin an tírdhreach bonnlíne cibearshlándaála a mhapáil, agus mar sin ba cheart go mbeadh sé éasca an cleachtadh a dhéanamh arís ▪ Cinntíonn cur chun feidhme chaighdeán bhonnlíne NCSC go bunúsach go gcomhlíontar creat cibearshlándaála NIST
Ceachtanna a foghlaimíodh	▪ Ag tabhairt tomhas ó thráth ar leith, ba cheart é a úsáid chun bonnlíne a chruthú ar féidir é a thomhas ina haghaidh ina dhiaidh sin ▪ Níor cheart féachaint air mar thomhas ar fheidhmíocht TF ▪ Ba cheart bearnaí agus rioscaí a sainaithníodh a úsáid chun infheistíocht sa todhchaí nó aon ghníomhaíochtaí feidhmithe riachtanacha i bpleananna straitéise/gnó TFC a threorú ▪ Tá sé tábhachtach aird a tharraingt ar aon chásanna dea-chleachtais agus ar a bhfuil á bhaint amach

Foinse: An Roinn Gnóthaí Eachtracha

Nótaí: a Léiríonn an t-aiseolas freisin eispéireas DFA ón measúnú cibearshlándaála a rinneadh in 2022.
 b Baineann comhpháirtithe tacaíochta seachtracha le haon chomhlacht tríú páirtí a úsáideadh le linn an mheasúnaithe.

- 9.18** Úsáideann NCSC forálacha na Treorach maidir le Slándáil na gCóras Gréasáin agus Faisnéise (NIS) faoi láthair chun an iarracht náisiúnta a chumadh chun bonneagar náisiúnta ríthábhachtach a chosaint.¹ I mí na Nollag 2022, foilsíodh Treoir athbhreithnithe — NIS 2.² Faoi Threoir NIS 2, tá ceanglas ar údarás inniúil náisiúnta seiceáil a dhéanamh ar chomhlíonadh forálacha na Treorach I measc údaráis riaracháin poiblí.
- 9.19** Ceanglaítear ar na Ballstáit na bearta is gá chun Treoir NIS 2 a chomhlíonadh a ghlacadh agus a fhoilsiú faoi lár mhí Dheireadh Fómhair 2024. Tá sé ráite ag an Roinn go bhfuil sé beartaithe aici ceadú an Rialtais a lorg do shamhail trasúimh NIS 2 le linn 2023.

Conclúidí agus moltaí

- 9.20** Is saincheist ríthábhachtach í an chibearshlándáil don chuid is mó de chomhlachtaí poiblí, atá ag brath níos mó ar TFC chun cabhrú le seirbhísí poiblí a sholáthar. Ní mór dóibh siúd atá freagrach as rialachas agus bainistiú comhlachtaí poiblí a bheith in ann dearbhú a thabhairt go poiblí do cháiníocóirí agus d'úsáideoirí seirbhísí go bhfuil ardleibhéal slándála TFC i bhfeidhm. Ní mór dearbhú poiblí den sórt sin a bhaint amach gan cúnamh a thabhairt do choirigh a d'fhéadfadh iarracht a dhéanamh leas a bhaint as laigí i gcórais comhlachtaí poiblí.
- 9.21** Tá caighdeán chibearshlándála foilsithe ag NCSC ina leagtar amach na bearta bonnlíne ba cheart do chomhlachtaí earnála poiblí a chur chun feidhme chun a líonraí a dhaingniú. D'fhoilsigh sé freisin seicliosta féinmheasúnaithe um chaighdeán bonnlíne cibearshlándála chun cabhrú le comhlachtaí earnála poiblí a staidiúir chibearshlándála a mheas i gcomparáid leis na caighdeáin. Forbraíodh an fhoirm chun críocha féinmheasúnaithe seachas mar uirlis chun comhlíonadh a bhrú chun cinn.
- 9.22** Tugtar le fios ónár n-athbhreithniú ar an ábhar treorach go bhfuil an fhoirm féinmheasúnaithe forbartha go maith agus cuimsitheach. Tá sí ailínithe go maith leis na caighdeáin bonnlíne cibearshlándála. Áirítear léi ríomhanna torthaí táblaithe ar cheart go gcumasófaí leo tuairisciú éifeachtúil agus deaiseanna le haghaidh ceannaireacht éifeachtach do na comhlachtaí poiblí sin a úsáideann í mar a bheartaítear chun tacú le forbairt a réime slándála TFC. Tá na rátálacha simplí agus éasca le cur i bhfeidhm bunaithe ar na ceisteanna a cuireadh i láthair.
- 9.23** Tá an fhoirm féinmheasúnaithe mionsonraithe agus fada (mar a bheifí ag súil leis) agus teastaíonn méid suntasach dua agus comhoibrithe le hí a cur i gcrích. Bhainfí tairbhe as a lua go sainráite go mbeidh beartais agus nósanna imeachta atá doiciméadaithe/taifeadta ag córas maith bainistíochta TFC a nuashonraítear de réir mar a thugtar isteach aon athruithe.
- 9.24** Chomhlánaigh an DFA an fhoirm féinmheasúnaithe agus fuarthas amach go raibh sí simplí agus loighciúil le húsáid. Cé gur shainaithin sí roinnt dúshlán leis an bpróiseas féinmheasúnaithe, lena n-áirítear an dua suntasach a bhain leis an measúnú a chríochnú, luaigh sí, nuair a bheidh an measúnú curtha i gcrích, rud lena n-éascaítear léarscáiliú an tírdhreacha cibearshlándála bonnlíne, gur cheart go mbeadh sé níos éasca é a dhéanamh arís. Mhol sí, tar éis an fhéinmheasúnaithe, gur cheart do dhuine neamhspleách cuí-cháilithe tástáil a dhéanamh ar thorthaí chun an luach is fearr a fháil ón gcleachtadh.

1 Ghlac AE Treoir (AE) 2016/1148 go foirmiúil i mí Iúil 2016 agus rinneadh í a thrasú sa dlí náisiúnta i Meán Fómhair 2018 faoi I.R. 360 de 2018. Is é príomhchuspóir na Treorach a áirithiú go bhfuil comhleibhéal ard cibearshlándála ann ar fud na mBallstát.

2 Foilsíodh Treoir NIS 2 in Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh mar Threoir (AE) 2022/2555 maidir le bearta le haghaidh ardleibhéal comhchoiteann cibearshlándála ar fud an Aontais.

- 9.25** Tríd is tríd, is eiseamláir mhaith é an seicliosta féinmheasúnaithe do chomhlachtaí earnála poiblí chun measúnú a dhéanamh ar a gcleachtais agus a rialuithe cibearshlándála agus spreagtar na comhlachtaí sin chun an próiseas féinmheasúnaithe a chur isteach ina bpróisis athbhreithnithe cibearshlándála reatha. Tá scóip ann freisin do NCSC oibriú go dlúth le húsáideoirí na foirme féinmheasúnaithe go dtí go mbeidh sí leabaithe isteach i gcleachtais measúnaithe cibearshlándála na gcomhlachtaí earnála poiblí.

Moladh 9.1

Ba cheart do NCSC comhlíonadh Chaighdeán Bonnlíne Cibearshlándála na hEarnála Poiblí a chur chun cinn trí úsáid na foirme féinmheasúnaithe a chur chun cinn go gníomhach trí chumarsáid agus trí fhor-rochtain.

Freagra an Oifigigh Cuntasaíochta

Comhaontaítear.

Comhaontaíonn NCSC leis an gcinneadh seo agus creideann sé go gcuirfidh comhlachtaí earnála poiblí go mór le slándáil sheirbhísí poiblí na hÉireann má ghlactar go forleathan leis na caighdeáin bonnlíne cibearshlándála (CSBS) go forleathan.

Amlíne don chur i bhfeidhm

Cuirfidh NCSC na caighdeáin bonnlíne cibearshlándála chun cinn i bhfeachtas beartaithe de chuid Mhí na Cibearshlándála i mí Dheireadh Fómhair 2023 i gcomhthéacs Threoir NIS 2 atá le teacht, rud lena gcuirtear údaráis riaracháin phoiblí faoi raon feidhme na rialála. Ina theannta sin, leanfaidh NCSC ar aghaidh ag ardú feasacht ar an treoir agus ar an uirlis féinmheasúnaithe ghaolmhar ina chuid imeachtaí poiblí agus príobháideacha ar bhonn leanúnach.

Moladh 9.2

Ba cheart do NCSC meicníocht aiseolais a thabhairt isteach trínar féidir le comhlachtaí poiblí comhroinnt a dhéanamh ar aon saincheisteanna nó dúshláin a shainaithnítear trí úsáid a bhaint as an bhfoirm féinmheasúnaithe ar féidir le NCSC aghaidh a thabhairt orthu i leaganacha amach anseo den fhoirm.

Freagra an Oifigigh Cuntasaíochta

Comhaontaítear.

Comhaontaíonn NCSC go bhfuil aiseolas ó úsáideoirí a chuir an CSBS i bhfeidhm úsáideach chun feabhas leanúnach a chinntiú chun coinneáil ar an eolas faoi athruithe teicneolaíochta.

Amlíne don chur i bhfeidhm

Bunóidh NCSC bosca poist tiomnaithe agus tabharfaidh sé cuireadh d'úsáideoirí aiseolas a chur isteach ar a n-eispéireas i gcur chun feidhme an CSBS faoi R4 2023. Déanfaidh NCSC athbhreithniú agus nuashonrú (de réir mar is gá) ar an CSBS roimh R4 2024, á chinntiú go háirithe go bhfuil an treoir i gcomhréir leis na bearta um Bainistíocht Riosca Cibearshlándála atá leagtha amach i dTreoir NIS 2.

- 9.26** Leagann Treoir NIS 2 raon ceanglas cibearshlándála ar eintitis agus ar earnálacha a chumhdaítear leis an Treoir, lena n-áirítear an ceanglas ar údarás inniúil náisiúnta a sheiceáil go gcomhlíonann an riarachán poiblí forálacha na Treorach.

- 9.27** Go fóill, níl aon údarás den sórt sin ceaptha, cé gur luaigh NCSC go bhfuil na ‘cinn bille’ riachtanacha á ndréachtú ag an Roinn faoi láthair, lena n-áirítear forálacha a bhaineann le hainmniú údaráis inniúil. Dúirt NCSC gurbh é an aidhm go mbeadh an reachtaíocht chun éifeacht a thabhairt do Threoir NIS 2 a achtaíodh in 2024.

Iarscríbhinn 9A Catagóirí cibeearshlándaíla de réir téama

Foinse: An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide, Caighdeán Bonnline Cibeearshlándaíla na hEanála Poiblí